

Från år 1885, ja ännu tidigare, minnes jag väl att en mängd unga flickor reste till Danmark för hushållsarbete och även som jungfrur, som där inarbetade i hushållen kallades. Flickorna värvades upp av någon äldre svenska som varit i Danmark tidigare och haft plats. Hushållsarbete var det mest flickor från torp och backstugor som lät sig värvas. Bondflickor ifrågakom sällan, då det ansågs simpelt att taga sådan anställning. I de flesta fall gick det, som man tiden ell. månt ansåg, lilla. Knappast någon flicka undgick att komma i "olycka". De blev med barn också och ~~de~~ de utvandrade flickornas föräldrar och falligvarn fick engripa. Många tragedier blev också följden. Den tidens fasterförordning var i regel med avskott på fosterfarthänsd flickor, ofta med döden som följd.

11

ACC. N:R M. 12123:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

2

Fran djurdor reiste altså under 1800 talets siste år-
tiender mange flickor som vissestigen tjäna-
de mycket mera pengar än här hemma. Ty här
voro lönerna små: jag minnes att folket i all-
mänhet här hemma sågo med ömhet på Danmark,
emellan så många flickor kommo in på arnager.
En del ^{der} blevo nägra väl gifta och förhållande
i Danmark skildrades som mycket, mycket bättre
än hemma i Småland. Unga broddsnier och torparpojkar
reste också till Danmark. De togo i regel arbete
vid något tegelbruk. Minst tio reste från denna
socken ordigen. Träffade dem sedan som
äldre och ^{de} skenade, att det var en bra land att
tjåna lite pengar i, till hjälp här hemma.
En som kom hit och gifte sig med en
torparflicka, som väntade en barn (de hade
träffats på en gård på Seland), hade under
cirka 10 år varit "skraldeman" i Köpenhamn.

Denne man hade blivit ordentligt alkoholiserad. ty på varje ställe han hämtade anfallet vad det nu var skulle han ha "en lille snaps. Han lovpriade alltid "det lille Danmark" framför Sverige. "Hvar i backarna" var hans kommentar om vår trakt. Då han var en duglig och hederlig arbetare betydde man sig inte om hans inställning utan hjälpte honom att bygga ett hus, där föddes upp en stor barnskara. Kanske jag skall nämna att han arbetat mycket i Tyskland, där Kiel-kanalen gräddes och dockorna därstädes, men Tyskland var ej på långt när så bra som Danmark, i synnerhet det "lilla Bornholm". Denne lilla idylliska ö lovpriades ständigt. Mannen arbetade först hos min far och sedan hos mig tills han var mycket över 70 år. Han informerade mig om allting i Danmark och Tyskland och tade om folklivet i Danmark och Tyskland. Det var en brokig skildring av folklevnaden och om språket samtalen på arbetsplatserna, tilligga

gav han en sälln bild av livet i slutet av 1800-talet
och de två första årtionden av detta detta århundrade.
Det var temligen fria seder och frihet att leva som
man ville, efter sin arbetskarlarnas och drängarnas
sednad bodde i ladvärdarnas. De svenska "gämnar" / tjänare
fläckarna var enl. hans mening en ladvärdstjänst som
han i den stället. Det hör väl ej till saken, men
efter sin hjälpsättning här reste han varje år över
land på många unga pojkar och äldre män, som
ville tjäna pengar. Alltid förde han dessa i Köpenhamn
till de illa berömda gator där de "afflia" / man
som var född i Bleking och från sitt 15 år till omkring
70-talet ena arbetade i Danmark och Tyskland talade
en godkänd holländska / hade sin näring, vilket
han alltid var i sin ordning. De historier han
hade från sådana förder och liksom passar ej i
"söndagskolor". Jag tillade honom alltid att
titta, men det fanns naturligtvis många som

5

ACC. N:R M. 12123:5.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

5

villigt hörde på. Trots att såhet i hans tal anses
 jag det var en av de bästa människor man
 gärna kan ha en göra med. Endast de enda
 träskor och skoppar deger. Sådana "beringade"
 med sig hem från Danmark varje höst. Träskorna
 var med klotsar på tväran under skon och
 med en ovanliden vid vristen. Tre träskor inköptes
 alltid. Den tredje kallades "gränsko". Den släts upp
 fortare därigenom än den begagnas vid grävning
 och dikning och sålles på spaden för att tryckas ned
 i jorden med fotens och kroppens tryck. I "beringstema"
 och denna metoden anlitas så en omtal vagnar med
 händes. Bor gamla äro vid tegelbrennningen avsed
 arbetade i brichaket vid något tegelbruk.
 Arbetstid 4 på morgonen till 20 på kvällen.
 My såde han om sig själva och hade till sina
 arbetsgivare. Minnes yngre här som kallades danskar
 för att hon arbetat i Sjö Danmark, men

då många av mina jämnåriga reste till
 Tyskland, var det särskilt ett fruntimmer
 som fick heta Tyskan. Hon blev hemsänd
 med tre barn utan äktenskap, som först
 fällo fallängvänder till last. Det var tyska
 Willem (Wichelm) Tyskaugsten / August och
 Otto Tysk. kan nämna att det blev fru
 Karlar av dem. Många vände hem från
 Tyskland väntande en oöfvermått barn, var
 säkert. Ja så vanligt att när något "öfvermått"
 barn väntades, sa de man: Hon skall resa
 till Tyskland och när barnet var födt hette
 det alltid: Hon har varit i Tyskland.
 Många som reste till Tyskland fick
 det mycket bra ut jag flera fall.
 Efter första världskriget var det många
 klärover hos släktningar som turister,
 vilka hade åtskilligt att berätta om

7

ACC. N:R M. 12123:7.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

7

Detta är således vad jag vet om Danmark
och Tyskland. Atminstone är det det
vad man beskriver.

Givetvis är jag säker på att Danmark
och Tyskland är de hemman som
betraktades med ovillja, troligen
benäddad. Nu de som inte brände
ifrågakunde länder för farorna ut det
hela.

Bovarar mig till allt följande. Tre eller fyra byggmästare,
f. ö. bröder som arbetade hos mig under många år be-
hövde de under sin ungdom varit anställda vid tegelbruk
i Danmark. De begagnade flitigt det danske brännvinet.
Nu de drucko sig "fulla" var så klart och lika säkert var att de
stälde till bråk. På en järnvägsresa uppträdde de mycket störande.
En äldre "karl" tillade dem att lugna sig annars skulle polisen
ta hand om dem. Vad pratar du för snöiga gamla väsnades
bröderna som här hemma alltid varit obekräddade.

ACC. N:R M. 12123: 8.

De rejskte ^{dag} i anslutning och hotade en karta av honom.
 Under tummeltet stannade tåget vid en station. Där
 skulle manna en. Det visade sig vara en mycket hög
 prästman som skulle besöka danske Kronprinsen, Karl
 den 15:de Søren, som hade en slott i närheten. Prästen
 anropade polisen, ty sådana fanns i närheten. Kronprinsen
 som i egen hög person tog emot prästen hörde att det var
 landsmön och stälde om att ungdomarna fick gå sin
 väg med anseende att uppträde höligt och dyrt. Till
 prästen, holligen hemmas sjöläsare hade hon
 skänksint. De skulle inte rejsa i sällskap med olika.
 De båda leggen. som nu vara ordentliga personer, religiösa
 och högt allvarliga personer skänkte god åt sin ungdoms lära-
 skaper, även ensögs naturligt vis att de varit samma.
 Oluliga listor ^{om} att svenskar, i ena kataloger med
 danskar, vid slaget c. d. avist hemförde en
 län reger över danskar är en noten!

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND